

قرارداد څه ته وايي؟

سريزه

قرارداد ددوه اويا څو اړخونو ترمنځ توافق دی، کوم چې دقانون مطابق د تطبيق وړ دی. دخدمتونو يا مالونو دخرڅولو او اخیستلو اړوند سوداگریزه معامله د خرڅوونکي او اخیستونکي ترمنځ يو قرارداد دی د سوداگریزو معاملو وړاندیز او منل اويا دمالونو يا خدمتونو عرضه کول يا وړاندې کول قراردادي معامله منځ ته راوړي. دغه ډول معامله کيدای شي په ليکلې او يا په شفاهي بڼه وي او ورکړه يې په نغدي يا د اعتبار په بڼه صورت ونيسي. سوداگریزه معامله يو قرارداد دی او د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالیاتو دقانون د ۷۲ مادې د موضوعي ماليې حکمونه ورباندې د تطبيق وړ دي.

هغه حکمي او حقيقي اشخاص چې د يو قرارداد لاندې مواد، لوازم، ساختماني خدمتونه او نور خدمتونه وړاندې کوي، د ۱۳۸۷ کال عايداتو باندې مالیاتو قانون د ۷۲ مادې سره سم قراردادي ته د ورکړې وړ مبلغ د سرجمع څخه د موضوعي ماليې په وضع کولو مکلف دي. هغه حقيقي اشخاص چې د دې قانون د ۱۷ مادې ۱ فقرې د احکامو سره سم د ماليې وړ معاش لاسته راوړي، ددې حکم څخه مستثنی دي. ځکه چې هغوی کارکوونکي گڼل کېږي او پر معاش باندې موضوعي ماليې تابع دي (پر معاش باندې موضوعي ماليې په اړه لازياتو معلوماتو لپاره ۵ لارښود وگورئ).

ايا دقراردادي د موضوعي ماليې لپاره کوم ټاکل شوی حد شته؟

د ۷۲ مادې مطابق د قراردادي د موضوعي ماليې لپاره تعيين شوی حد لږ تر لږه ۵۰۰۰۰۰ افغانۍ دی. تر دغه مبلغ څخه کمې معاملې دقرارداد د موضوعي ماليې نه تابع کېږي. مگر که چيرې حکمي يا حقيقي شخص ته په يو مالي کال کې بشپړې ورکړې د تعيين شوي حد څخه زيادېښت وکړي په دې صورت کې بايد دټولو ورکړو څخه مالیه وضع شي.

فورمې او لارښودونه د ماليې وزارت د عوایدو لوی ریاست څخه په وړيا ډول ترلاسه کيدای شي او همداراز د طی مراحل، ارزيايي او د مالیاتو د تحصيل په مهال هيڅ ډول فیس او حق الزحمه نه اخیستل کېږي.

ددغه حکم مطابق باید قراردادیان د لاسلیک شوي قرارداد یو نقل د قرارداد دلاسیک دنیټي څخه وروسته تر پنځلس ورځو پورې، د عوایدو دلوی ریاست یا دمستوفیتونو سیمه ییز دفترانو ته وسپاري.

وضع کوي. د افغان د لاسي صنایعو شرکت د صابر ساختماني شرکت ته ۴۹،۰۰۰ افغانۍ ورکوي او پاتې ۱۰۰۰ نورې افغانۍ د موضوعي ماليې په توگه له ځان سره ساتي. د صابر ساختماني شرکت د ۱۳۸۹ کال اظهارنامې د وړاندې کولو پر مهال ۱۰۰۰ افغانۍ د وړاندې ورکړې ماليې په توگه مجرائي ترلاسه کوي.

د سوداگرۍ جواز نه لرونکي قراردادیان
که چیرې قراردادي د سوداگرۍ جواز و نلري په دې صورت کې موضوعي ماليه قراردادې ته د ورکړې وړ مبلغ څخه ۷ په سلو کې (۷٪) ده. د هغو قراردادونو موضوعي ماليه چې د سوداگرۍ جواز نه لري، وروستنۍ ماليه گڼل کېږي.

بیلگه: د افغان لاسي صنایعو شرکت د یو رنگمالي شرکت سره د خپل مرکزي دفتر د رنگمالي قرارداد د ۵،۰۰۰ افغانیو په لگښت لاسلیک کوي. د رنگمالي یاد شوی شرکت سوداگریز جواز نه لري، د افغان د لاسي صنایعو شرکت مکلف دی تر څو د رنگمالي شرکت ته د ورکړې وړ پیسو څخه ۷ په سلو کې (۷٪) موضوعي ماليه وضع کړي (5,000 × ۷، ۰ په سلو کې = 350). د افغان د لاسي صنایعو شرکت ۴،۲۵۰ افغانۍ د رنگمالي شرکت ته ورکوي په داسې حال کې چې ۳۵۰ پاتې افغانۍ د موضوعي ماليې په توگه له ځان سره ساتي. یاده شوې ماليه د شرکت لپاره د نهائې ماليې په توگه گڼل کېږي. په دې صورت کې حتی که د رنگمالي شرکت اظهارلیک هم ډکه وړاندې کړي، موضوعي ماليه د مجرائي وړ نه ده.

څه مهال باید ماليه ورکړل شي؟
قراردادي ته د ورکړو څخه په یوه میاشت کې وضع شوې موضوعي ماليه باید دراتلونکي میاشتي ترلسمې نیټې پورې د دولت اړوند بانکي حساب ته انتقال شي.

څوک باید موضوعي ماليه وضع کړي؟
د ۱۳۸۷ کال عایداتو باندې مالیاتو قانون ۷۲ ماده، دولتي ادارې، بناروالۍ، دولتي نهادونه، د خصوصي سکتور ادارې او تشبثات او نور اشخاص مکلف دي تر څو د ټولو حقيقي او حکمي اشخاصو څخه چې د چې د قرارداد د شرائطو لاندې مواد، لوازم، ساختماني خدمتونه او نور خدمتونه وړاندې کوي، ماليه وضع کړي.

د موضوعي ماليې نورم په څه ډول دی؟

د سوداگرۍ جواز لرونکي قراردادیان
که چیرې قراردادي د سوداگرۍ جواز لرونکی وي، په دې صورت کې د موضوعي ماليې نورم قراردادي ته د تادیاتو د سرجمع څخه ۲% ده. د سوداگرۍ جواز لرونکي قراردادیانو ته به د موضوعي ماليه لپاره د هغوی په مالیاتي اظهارنامه کې د وړاندې ورکړو په توگه مجرائي ورکول کېږي.

بیلگه: د افغان د لاسي صنایعو شرکت په ۱۳۸۸ کال کې په خپله یوه فابریکه کې ۵۰،۰۰۰ افغانیو په لگښت د یو اتاق جوړولو قرارداد د صابر ساختماني شرکت سره لاسلیک کړ. د صابر ساختماني شرکت یو راجستر شوی شرکت دی او د سوداگرۍ جواز لرونکی دی. کله چې د افغان د صنایعو شرکت د قرارداد پیسې د صابر ساختماني شرکت ته ورکوي، د ۵۰،۰۰۰ افغانیو څخه ۲ په سلو کې (2,000 = 0, 2 × 50,000) موضوعي ماليه

شین، له ځانه سره ساتي، او دوه نقله (ژېر او آبي) يې تاسې ته درکوي. تاسې بايد ژېر نقل له ځانه سره وساتئ او آبي نقل يې فرارداي ته ورکړئ.

مالیاتو اړوند مالومات

د عوایدو لوی ریاست ادارې او مستوفیتونه مالیه ورکوونکو ته په وړیا توګه فورمې، لارښودونه او لارښوونې وړاندې کوي چې دا مواد په چاپ شوې او همداراز له یوه نوې ویب پاڼې <http://www.ard.gov.af> څخه د راښکته کیدو وړ ښو ترلاسه کیدای شي. یاده ویب پاڼه د عوایدو د لوی ریاست او مستوفیتونو موقعیتونه، د اړیکو شمیرې او کاري ساعتونو په اړه مالومات وړاندې کوي. مالیه ورکوونکي همداراز کولای شي نور ګټور مالومات لکه عامې خبرتیاوې او طرزالعملونه، د معاش د موضوعي مالیه په اړه پوښتنې او ځوابونه، د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو د مالیاتو قانون، او تعلیماتنامه ترلاسه کړي. یاده تعلیماتنامه د قانون هره ماده او اړوند مقررات په جلا توګه څیړي او د ګټورو بیلګو په لرلو سره مالیه ورکوونکو ته لارښوونې او آسانتیا په برخه کوي.

یادونه

په <http://www.ard.gov.af> کې د مالیه ورکوونکي د معلوماتو پاڼه د مالیه ورکوونکي لپاره استانتیا منځته راوړي چې دخپلو اړتیاؤ دپوره کولو په موخه ګټور معلومات لاسته راوړي. په دغه پاڼه کې مالیه ورکوونکي کولای شي د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون، بیلایلي عامه خبرتیاوې او طرزالعملونه، فورمې او دهغوئ د بشپړولو لپاره لارښوونې، لارښودونه، اړشيف شوي سندونه، د موضوعي مالیه په هکله پوښتنې او ځوابونه او داسې نور ترلاسه کړي. همدارنګه په دغه برېښنا پاڼه کې پر عایداتو باندې د مالیاتو د قانون تعلیماتنامه هم شتون لري دغه تعلیماتنامه د اړوندو مقرراتو ترڅنګه د قانون هره ماده زیاتره وخت د کومکي بیلګو په مرسته، په جلا توګه تشریح کوي.

بیلګه: د افغان د لاسي صنایعو شرکت د ۱۳۹۰ کال دغبرګولي په ۱۵ د صابر د شرکت پیسې ورکوي. د افغان لاسي صنایعو شرکت مکلف دی ترڅو د ۱۳۹۰ کال د چنګاښ تر ۱۰ نیټې پورې اظهارلیک وړاندې او موضوعي مالیه تادیه کړي.

که چیرې په ټاکلي مهال مالیاتي اظهارلیک وړاندې نشي او موضوعي مالیه تادیه نکړل شي څه پیښیږي؟

د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون د اظهارلیک په وړاندې کوونې او د مالیاتو په ورکړه کې د تاخیر په صورت کې د جریمو په اړه صراحت لري. په دې اړه مالیاتي نورمونه د مالیه ورکوونکي ډول او شرایطو پورې اړه لري. د لازیاتو معلوماتو لپاره ۲۲ لارښود - اضافي مالیه او جرایم- وګورئ.

که مالیه وضع نشي څه پیښیږي؟

د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون د اضافي مالیه د وضع په اړه د هغه مبلغ چې باید په موضوعي شکل وضع شوی وای، لږ تر لږه ۱۰ په سلو کې په اړه صراحت لري که چیرې د موضوعي مالیه نه وضع کیدل د موجه دلیل پر بنسټ نه وي. په حساسو حالاتو کې د اضافي مالیه د وضع سربیره، مالیه ورکوونکي څارنوالۍ ته معرفي او کیدای شي د مالیه او جریمې د ورکړې تابع شي او یا حتی په حبس محکوم شي. د لازیاتو معلوماتو لپاره ۲۲ لارښود - اضافي مالیه او جرایم- وګورئ.

کوم ځای کې باید اظهارنامه وړاندې او ورکړې سرته ورسېږي؟

تاسې مکلف یاست ترڅو دغه فورمه د افغانستان بانک کې ارائه او هملته ورکړه ترسره کړئ. د یاد شوي بانک صراف د فورمې دوه نقله (سپین او